

SKIZOFRENI

EG HOYRI RØDDIR

- Tað byrjaði við, at eg hoyrði røddir fyri mær, tá eg fór í song um kvøldarnar. Knappliga byrjaði eg eisini at síggja fyri mær og helt, at onkur var eftir mær og vildi mær ilt. Tá var eg ógvuliga illa fyri. Soleiðis sigur 42 ára gamli Jóannes Joensen úr Leirvík, sum fyri 13 árum síðani bráðliga bleiv sjúkur og fekk staðfest sálarsjúkuna skizofreni. Sjúkan ger, at hann ikki kann hava eitt vanligt arbeiði og má taka heilivág

Rannvá G. Fossaberg

- Tá eg møti nýggjum fólki, og tey spyrja, hvat eg geri, so plagi eg at skemta og siga, at eg hoyri fyri mær. Tá tey so spyrja, hvat eg meini við, sigi eg, at eg havi skizofreni, og tað duga fólk ofta ikki so frætt sum at úttala sjúkuna. So lítið vita fólk um hesa sálarsjúkuna, sigur Jóannes Joensen.

Hvønn dag tekur hann eini fyra tablettir, ið gera, at hann kann hava ein nøkurlunda vanligan gerandisdag.

- Um eg ikki taki heilivág-in, havi eg tað ikki gott og hoyri allatíð fyri mær. Samstundis verði eg ógvuliga troyttur av heiliváginum og eri altíð svangur, men tað havi eg lært meg at liva við, fortelur Jóannes Joensen, sum sigur seg hava tað hampiligt í dag, takkað verið heilivágnum.

- Tá eg havi ein ringan dag, klári eg ikki at vera úti millum nógv fólk, tí tá koma enn fleiri røddir í høvdið. Og so geri eg mær óveruligar tankar, um at onkur er eftir mær. Tað er óbehagiligt, men tibetur er tað nakað síðani, eg hevði ein slíkan ringan dag.

Undirhelt á Mallorca

Sálarsjúkan gjørdi fyrstu ferð um seg í 2000, tá Jóannes Joensen arbeiddi á frítíðaroynni Mallorca sum undirhaldari. Gjøgnum eina danska ferðaskrivstovu

hevði hann fingið starvið, har hansara uppgáva var at vera á ymsum hotellum, har hann skuldi syrgja fyri frítíðarvirksemi fyri bæði børn og vaksin. Hetta starvið hevði hann í nakað yvir tvey ár.

- Eg var tann persónurin, sum skuldi fáa hotellgestir upp á senuna at dansa, eg fekk tey at syngja, spældi onkrar sjónleikir og ymiskt annað undirhald. Tað kundi verða eitt sindur strævið viðhvørt, tí eg arbeiddi um dagin og um kvøldið seks dagar um vikuna, greiðir Jóannes Joensen frá.

Hann heldur, at tað, at

hann var millum so nógv fólk, skuldi undirhalda og hava yvirskot, ivaleyst hevur ávirkað hann sálarliga.

- Tá eg legði meg um kvøldarnar, hoyrði eg fyri mær. Røddir, sum bara søgdu okkurt tilvildarligt. Sum oftast var tað á sponskum, týskum, danskum og enskum. Soleiðis byrjaði tað, fortelur Jóannes Joensen, sum ikki sjálvur var greiðir yvir, at tað bara var hann, sum hoyrði røddirnar.

- Upp á ein ella annan máta ert tú stýrdur av røddunum, og tú dugir ikki at skyna, millum hvat er veruleiki og hvat er títt egna

hugflog. Tí hugsaði eg ikki sum so, at nakað var galið við mær, men eg merkti væl, at eg ikki hevði tað gott.

Vinkaði til Mercury

Ta einu ferðina var heilt galið. Umframt at hoyra røddir og síggja ymisk skepils fyri sær, fekk Jóannes Joensen eisini ranghugsanir, har hann helt, at onkur var eftir sær.

- Tað var, tá foreldur míni, Jákup og Hanna Joensen, vóru komin til Mallorca at halda frí í nakrar dagar. Eg var farin í býin tað eina kvøldið, og næsta morgun var púra galið við mær. Eg ræddist øll og alt. Minnst at eg legði eina

tannbust undir hurðina á hotellkamarinum hjá mammu og babba, soleiðis at tey vóru innisperrað, tí eg helt, at onkur var eftir teimum. Tey sóu, at tað var heilt galið við mær og fingi meg til lækna, fortelur Jóannes Joensen.

Læknin gav honum heilivág ímóti hallusinatiónum, men Jóannes Joensen vildi ikki taka heilivág-in. Hann var ikki í iva um, at okkurt vandamikið var í hesum tablettunum.

Tað gingi eini 14 dagar, og foreldrini fór heim aftur til Føroya. Jóannes Joensen hevði tað framvegis ikki gott sálarliga.

- Eg minnst væl ta eina kvøldið á Mallorca, har eg hugdi upp í luftina. Bráðliga síggi eg sjálvan Freddie Mercury koma fram millum skýggini og vinka til mín. Eg havi altíð verið Queen fjeppari, so tú kanst ætla, at hetta var stórt fyri meg. Men eina løtu seinni hvarv hann, og ein figurur, ið minti um Várharra ella okkurt líkandi, kom fram, sigur Jóannes Joensen og er skjótur at leggja afturat:

- Tá hevur mann ikki verið heilt normal, sigur Jóannes Joensen og hevur hug at flenna eftir sær sjálvum.

Óveruligir tankar stýrdu

Tá summarið var komið at enda, og Jóannes Joensen var liðugur at arbeiða fyri hesaferð, valdi hann at fara til Føroya. Men ferðin heim